

15/6

Expressen

polemiserar mot våra inlägg i latinfrågan. Argumenten är på båda sidorna väl kända, och i Expressens ledare finns det bara en sak som är förtjänt att beröra. Vi har särskilt framhåvt att de moderna språken, och närmast franskan, inte borde eftersättas till förmån för latinnet, såsom nu sker. Expressen svarar att vi önskar en rysk skoltyp, ett "bildningsväsen modell sputnik". Så långt drivs förvrängningen av brist på sakska.

15/6

49

Liberalism i Mississippi:

DELTATS

"DET SVARTA BÄLTET", så kallas det breda band av svart, rik jord, bomullsjord, som går genom de amerikanska sydstaterna från floden Mississippi till Atlanten. Men det svarta bältet betyder också något annat: negerbältet, de områden där de svarta är mest talrika i förhållande till de vita. Att uttrycket kunnat få en dubbel betydelse är inte någon tillfällighet. Det var till den svarta jorden som plantageägarna en gång förde sina slavar från staterna i öster. Slaveri och bomullsodling hörde hop; de stora plantagerna var bomullsplantager; bomullen var under årtiondena före inbördeskriget Amerikas stora exportartikel; den svarta jordens godsherrar dominerade Södern och ofta

också senaten i Washington; "Cotton was king", och bomullens monarki utövades av Söderns jordägare och deras klienter, affärsmän, advokaterna, professorerna och publicisterna. Det svarta bältet blev också kärnan i bibeltiska sekterna härskade; ännu i dag är det i flera av dessa stater förbjudet att meddela utvecklingsläran i skolorna. Bältet var och förblev tillika anglosaxernas fäste i Amerika; svenskar, judar, italienare och polacker reste till storstäderna och slätterna i nordöst och väster, inte till Södern, där de måste konkurrera med billig svart arbetskraft.

Allt detta koncentreras i staten Mississippi "delta", och detta

område blir därför det idealtypiska, det mest extrema uttrycket för vad som kännetecknar den amerikanska Södern. Deltat ligger öster om floden och utmärkes av den feta jord, tiotals meter djup, som lämnats kvar efter Mississippis översvämningar sedan tusentals år. Gränsen i norr är Memphis i Tennessee, staden där de stora bomullsaffärerna görs, i söder Vicksburg. Deltat är 30-40 mil långt och 5-7 mil brett, omkring 18 000 kvadratkilometer (ungefär som Värmland). Befolkningen är bortåt en halv miljon, varav 75 procent negrer. Det finns ett stort antal småbruk, även med negrer som ägare, men godsen på hundratals eller tusentals tunnland dominerar; de flesta negrerna är lantarbetare eller "sharecroppers" (får odla ett stycke jord, men ger hälften av skörden åt jordägaren). Bomullen är fortfarande viktigast, men trängs tillbaka av foderväxter. De lysande konjunkturerna är för länge sedan slut; nästan alla negrer och flertalet vita är efter amerikansk måttstock fattiga, och vad som en gång var sydstatsimperialisternas stolta utpost verkar nu som ett stycke slum i det rika Amerika. Mil efter mil far man genom ett öde land av skogsdungar och vida fält, med en och annan herrgård — sällan så flott som i Syd-Carolina, Virginia eller södra Mississippi — och otaliga små grå hus, något mellan hyddor och stugor, för negrerna. På vintern kan man inte se något tristare, och våra bekanta är ivriga att tala om hur praktfullt det blir då våren kommer och bomullen blommar.

Vi är i den mörkaste delen av den djupa och mörka Södern. Segregationen av vita och svarta på alla områden är självklar; här

DROTTNING

En av de stora affärsgatorna i Greenville, "deltats drottning".

kan likställighetens förkunnare inte ens finna några negrer som vågar begära att få sända sina barn till samma skolor som de vita. Inte heller vågar negrerna registrera sig för rösträtt; många exempel visar att det kan vara farligt inte bara för anställningen och utkomsten, utan också för liv och lem. Det är en given sak att de vita alltid äger vapen och att de svarta inte får köpa vapen.

Totalt statligt rusdrycksförbud råder, och likväl beskattar staten den sprit som säljs, och försök att verkligen genomföra förbudet görs inte. Även i den förfallna stuga ute på landet — med obäddade sängar bakom disken — där vi köper en flaska whisky finns två ingångar för kunderna: man bryter ogenerat mot förbudslagen och håller likafullt på att "vita" och "färgade" måste gå in i butiken genom skilda dörrar.

Men vi kommer till denna mörka trakt för att ett par dagar stanna i en modern, delvis elegant stad och för att besöka en av Amerikas främsta liberala publicister. Staden är Greenville, "deltats drotnings", vid stranden av Mississippi ungefär mitt emellan Memphis och Vicksburg. Det är en stad på 70 000—80 000 invånare, med stora och prydliga sjukhus och skolor (även för svarta), ett förmöget vitt kvarter med alléer, trädgårdar och rymliga villor, ett större område för andra klassens vita, som också visar en ganska hög standard, ett ännu större område för negrer, torftigare, naturligtvis, men utan att verka slum; hotellet är det enda vi bor på under resan som gör skäl för reklamen om Söderns gästfrihet och goda mat. Våldiga vallar (levees) som skyddar mot ett upprepande av 1927 års svåra översvämning är stadens stolthet. Den publicist jag skall träffa är Hodding Carter. Hans tidning, Delta Democrat-Times, är inte stor — upplaga nära 15 000 — men den är den ojämförligt största i deltat och en av de bästa i Södern. Och Carter har under senare år blivit en ryktbar man genom sin stridbara liberalism, förkunnad i tidskriftsartiklar, biografiskt-sociala samtidskildringar och en succéroman (för tio år sedan utgiven på svenska av Nor-

stedts under titeln "Fruktans vindar"). Till Carters företag hör också ett bokförlag, "The Level Press", som bland annat publicerat första upplagan av en av Faulkners romaner.

En av Carters stora insatser är att han tidigare än någon annan fäste uppmärksamheten på de efter 1954 års domstolsutslag bildade vita medborgarråden och sedan oavslutligt angripit dessa reaktio-

nära organisationers verksamhet. Det första avslöjandet skedde i den stora tidskriften Look i en artikel i början av år 1955. Artikeln ledde till att staten Mississippis representanthus i en särskild resolution förklarade att Carter ljugit. Carters svar är betecknande för hans skrivsätt, då han polemiserar i ursinne, med en fart, grovhet och hetsighet, som erinrar om gammaldags amerikansk revolverjournalistik:

Med 89 röster mot 19 har representanternas hus i Mississippi förklarat denna tidnings huvudredaktör för lögnare på grund av en artikel jag skrivit om medborgarråden för Look. Om denna anklagelse vore sann skulle den göra mig väl kvalificerad att sitta i denna församling. Den är inte sann. Därför förklarar jag med en röst mot noll att det finns 89 lögnare i legislaturen, från talmanen Sillers hela vägen ner till ledamoten Eck Windham från Prentiss, en politisk lymmel vars namn passande nog är sammansatt av orden "wind" (vind) och "ham" (tredje klassens aktör).

Jag är tacksam mot de 19 ledamöter och särskilt mot Greenville:s två representanter som röstade mot resolutionen.

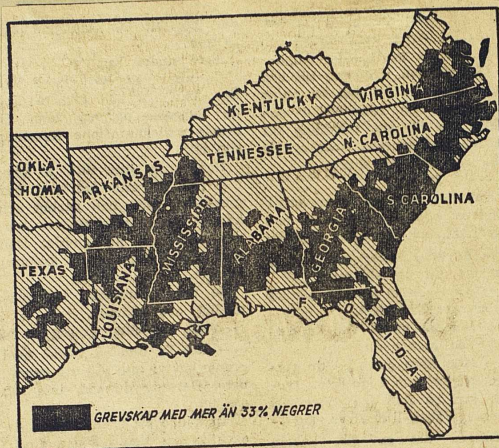
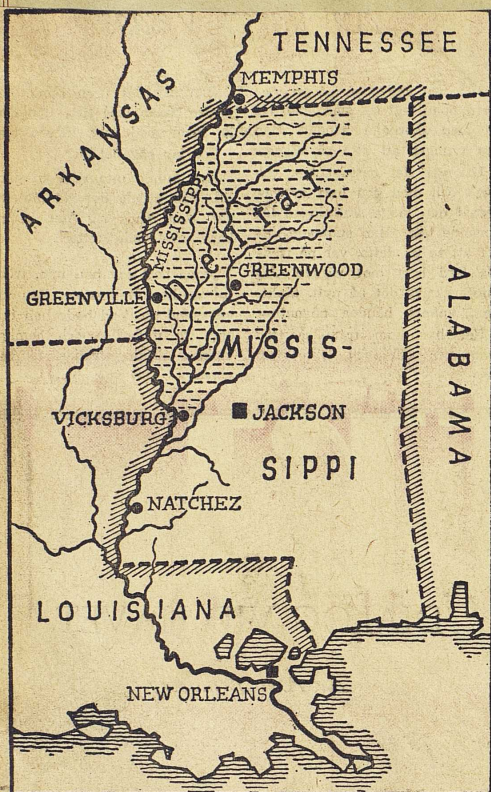
Jag har gott hopp om att denna feber, som orsakats av samma förgiftning som Ku-Klux-Klan, likaväl som denna rörelse snart skall försvinna. Under tiden kan de 89 bakdantarna dra åt helvete, alla på en gång eller en och en, och stanna där tills jag tar tillbaka. De behöver inte fundera på att vända åter.

Då jag kom till Greenville väntade jag att i Carter finna en radikal "rabulist" av den typ som är vanlig i storstäderna i öster. Men intrycket blev ett helt annat. En distingerad, rund herre på drygt femtio år, förbindlig och bildad, snarast konventionell och konservativ i uppträdande och all-

männa åsikter. Han bjuder på middag i sin rymliga och smakfulla villa, med simbassäng och alla moderna agremanger, några kilometer utanför Greenville; jag förstår att jag måste tänka om, då den utmärkta måltiden inleds inte bara med cocktails, utan också med bordsbön. Carter är en respekterad medborgare i sin hemstad, medlem av Rotaryklubben och av otaliga styrelser; hans livliga och driftiga hustru hör till stadens ledande damer, sönerna studerar vid fina privatskolor eller universitet. Jag möter en gammalliberal patricier, samlad och måttfull, inte en bitter, en lidelsefull samhällskritik präglad stridsman.

Hur går det ihop? Varför arbetar Carter i Greenville, hur kan han arbeta i Greenville? Under våra samtal blir situationen klar för mig. Carter tillhör en gammal aktad, socialt och ekonomiskt solid sydstatsfamilj, med far- och morfäder som följde Lee och Beauregard under "kriget mellan staterna" för snart hundra år sedan. Han har studerat vid Virginiauniversitetet och Harvard. Som ung man blev han journalist i en liten stad i Louisiana och hörde till den grupp av intellektuella som av principskäl slogs mot Huey Longs diktatur. I mitten av 1930-talet bad några av Greenvilles ledande män att han skulle överta stadens illa skötta, opportunistiska och nedgående tidning, och han har sedan — trots avbrott genom tjänstgöring i andra världskriget — gjort den till en god affär och till en röst som man lyssnar till. De män som inbjöd honom till Greenville var av samma ursprung och läggning, främst plantageägaren och poeten William Alexander Percy och affärsmannen David Cohn, även han under senare år känd som författare till böcker om Amerika och Södern. Vår opposition blev möjlig, därför att vi var gamla sydstatere och tillhörde familjer med position och respekt i Södern, säger Carter.

Så upplöses paradoxen. Carter och hans vänner är inte något främmande och tillfälligt i de stora plantagernas delta; de repre-

senterar den begränsade och aristokratiska sydstatsliberalism som också hör till bilden av deltats drottning. Då jag läser de tre vännernas böcker, särskilt deras självbiografier, finner jag att de på sitt sätt är lika idealtypiska, lika sociologiskt förståeliga som medborgarråden och de förtryckta negermassorna. Carters "Where Main Street Meets the River" och "Southern Legacy", Percys "Lanterns on the Levee", Cohns "God Shakes Creation" och "Where I Was Born and Raised" är nästan komiskt lika i sina erfarenheter och sin hållning. Percy (död 1943) var tjugio år äldre än Carter och tio år äldre än Cohn; hans far bekämpade demagogerna och rashetsarna för fyrtio år sedan, och han själv stred på 1920-talet mot Ku-Klux-Klan, liksom Carter nu strider mot medborgarråden. Alla tre tillhör religiösa grupper som är små och kända för sin tolerans

och föredomsfrihet i rasfrågan: Carter är episkopal, Percy var katolik, Cohn är jude. Deras liv och åskådning ger en inblick i något egenartat och likväl miljöbestämt: den vita liberalismen i det svarta bältet.

HERBERT TINGSTEN

(En andra artikel om liberalismen i Mississippi följer.)

Li
SOM
liberal
dern,
nämnt
kring
i Gr
Times.
cys, I
Carter
histori
na san
jöbetir
skillna
tre för
av de
dad,
Men li
lighets
att de
grupp.
blandr
mar, a
tism, a
om fr
kultur
sor i
äventy
tiv väl
bakgr
byggat
ner i
mellan
Då d
ät 150
ver Pe
öfrån E
slavä
rika sl
tokrat
egend
fick be
bergen
Här m